

УДК 34
ББК 67
Д36

В сборник включены материалы, которые были представлены в форме докладов известных ученых и начинающих исследователей, аспирантов и соискателей, практикующих юристов на пленарном и секционных заседаниях Международной научно-практической конференции "Пятое Прибужские юридические чтения", которая состоялась 27–28 ноября 2009 года в Николаевском учебном центре Одесской национальной юридической академии. Тезисы представляют новые взгляды ученых на государство и право в условиях их становления (*de lege praeterita*), современного состояния (*de lege instante*) и перспектив развития (*de lege futura*).

Издание ориентировано на ученых, аспирантов и студентов, сотрудников судебных и правоохранительных органов, государственных служащих и всех тех, кто интересуется проблематикой дальнейшего развития государства и права в новых условиях социального бытия, истоки которого находятся в культуре постмодерна.

За загальною редакцією
кандидата юридичних наук, доцента
О.В. Козаченка

Укладачі:

Оборотов І.Г. кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін МНЦ ОНЮА;
Обручков Р.І. викладач кафедри цивільно-правових дисциплін МНЦ ОНЮА.

Д36 **Держава і право: de lege praeterita, instante, futura: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції.** Миколаїв, 27–28 листопада 2009 року. – Миколаїв: Іліон, 2009. – 400 с.

До збірника увійшли матеріали, представлені у вигляді доповідей відомих науковців і дослідників-початківців, аспірантів і здобувачів, практикуючих юристів на пленарному і секційних засіданнях Міжнародної науково-практичної конференції "П'яті Прибузькі юридичні читання", що відбулася 27–28 листопада 2009 року в Миколаївському навчальному центрі Одеської національної юридичної академії. Тези репрезентують новітні погляди науковців на державу і право в умовах їх становлення (*de lege praeterita*), сучасного положення (*de lege instante*) та перспектив розвитку (*de lege futura*).

Видання орієнтоване на вчених, аспірантів і студентів, співробітників судових та правоохоронних органів, державних службовців і всіх тих, хто цікавиться проблематикою подальшого розвитку держави і права в новітніх умовах соціального буття, витоки якого знаходяться в культурі постмодерну.

УДК 34
ББК 67

© Миколаївський навчальний центр
Одеської національної юридичної академії, 2009

(мити, митні збори, податок на додану вартість, акцизний збір).

Недотримання, а часто й пряме порушення встановленого порядку переміщення через митний кордон України призводить до фактів вчинення контрабанди та інших порушень митних правил, боротьба з якими покладена на митні органи держави.

Результативна робота, належне виконання митними органами своїх обов'язків передбачає необхідність систематичного моніторингу за додержанням ними чинного законодавства України з боку державних інституцій. Дієвим інструментом останнього і виступає прокурорський нагляд.

Нагляд прокуратури за додержанням законів митними органами є чинником ефективної реалізації митної політики України як складової зовнішньої стратегії держави, важливим механізмом забезпечення внутрішньої безпеки країни.

Відповідно до ст. 4 Закону України "Про прокуратуру" діяльність органів прокуратури спрямована на всемірне утвердження верховенства закону, зміцнення правопорядку і має своїм завданням захист від неправомірних посягань: 1) закріплених Конституцією України незалежності республіки, суспільного та державного ладу, політичної та економічної системи, прав національних груп і територіальних утворень; 2) гарантованих Конституцією, іншими законами України та міжнародними правовими актами соціально-економічних, політичних, особистих прав і свобод людини та громадянина; 3) основ демократичного устрою державної влади, правового статусу місцевих Рад, органів самоорганізації населення.

Мета та завдання нагляду за додержанням законів, у тому числі й митними органами, які стоять перед прокуратурою, є необхідними елементами державної мети та завдань. Саме тому ефективність організації та здійснення прокурорського нагляду за додержанням законів митними органами є чинником ефективності роботи останніх, а також показником рівня реалізації внутрішніх та зовнішніх завдань державою в цілому.

Яцків Ірина Ігорівна
здобувач кафедри адміністративної діяльності КНУВС

КОРУПЦІЙНІ АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Сучасне антикорупційне законодавство складається з великої кількості нормативно-правових актів, основу яких складає Закон України "Про боротьбу з корупцією". Також 11 червня 2009 року прийнято 3 нові антикорупційні закони, які визначають поняття корупції, конкретизують

коло її суб'єктів та нові склади правопорушень у даній сфері:

1. Про засади запобігання та протидії корупції;
2. Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень;
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення.

Відповідно до першого Закону корупційним правопорушенням визнається умисне діяння, що містить ознаки корупції, вчинене суб'єктом відповідальності за корупційні правопорушення, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність. Саме ж поняття корупції визначається як використання особою наданих їй службових повноважень та пов'язаних з цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди такій особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних з цим можливостей.

Новелою є законодавче закріплення деяких заходів щодо запобігання та протидії корупції: обмеження щодо одержання подарунків, щодо роботи близьких осіб; встановлено строк дії обмежень щодо осіб, які звільнилися з посад або припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави, органів місцевого самоврядування; обмеження щодо юридичних осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення; запровадження спеціальної перевірки щодо осіб, які претендують на заняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або органів місцевого самоврядування, заходи фінансового контролю, наведено положення про закріплення норм професійної етики в кодексах поведінки; вжиття заходів щодо недопущення виникнення конфлікту інтересів в законах та підзаконних нормативних актах, запровадження антикорупційної експертизи проєктів нормативно-правових актів; дотримання вимог щодо прозорості інформації у приватній сфері.

Окремий розділ в Законі закріплює можливість участі громадськості у заходах щодо запобігання та протидії корупції та передбачає захист осіб, які надали інформацію про корупційні діяння суб'єктам протидії. Реалізація даних положень можлива була і в контексті звернень громадян, проте передбачення державного захисту осіб, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції та їх близьких осіб є одним з додаткових засобів захисту та може виступати одним із стимулів громадської активності.

На нашу думку окремої уваги заслуговує Закон України "Про внесення змін до деяких зако-

нодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення”, який доповнює Кодекс України про адміністративні правопорушення Главою 15-Б “Корупційні адміністративні правопорушення” і встановлює нові та змінює існуючі склади корупційних правопорушень, зокрема:

- Одержання неправомірної вигоди (стаття 212-21 КУпАП);
- Підкуп (стаття 212-22 КУпАП);
- Незаконне сприяння фізичним або юридичним особам (стаття 212-23 КУпАП);
- Порухення обмежень щодо заняття підприємницькою діяльністю та вимог щодо сумісництва (стаття 212-24 КУпАП);
- Незаконне входження до складу правління чи інших керівних органів суб’єктів господарювання (стаття 212-25 КУпАП);
- Ненадання інформації або надання недостовірної інформації чи неповної інформації (стаття 212-26 КУпАП);
- Неправомірне втручання в діяльність державних органів, підприємств, установ і організацій (стаття 212-27 КУпАП);
- Порухення вимог фінансового контролю (стаття 212-28 КУпАП);
- Невжиття заходів щодо запобігання та протидії корупції (стаття 212-29 КУпАП);
- Порухення встановленого законодавством порядку фінансування політичних партій та виборчих кампаній в органи державної влади та органи місцевого самоврядування (стаття 212-30 КУпАП);
- Незаконне використання інформації, що стала відома у зв’язку з виконанням посадових повноважень (стаття 212-31 КУпАП);
- Незаконне одержання подарунка (дарунка) (стаття 212-32 КУпАП);
- Порухення вимог щодо декларування особистих інтересів (стаття 212-33 КУпАП).

Вимога задекларувати свій майновий стан та доходи кандидатом на посаду державного службовця має на меті створення умов за яких вчинення корупційних діянь було б унеможливлено внаслідок прозорості майнового стану особи.

Суб’єктом неправомірної вигоди, підкупу (ст. 212-22 КУпАП), незаконного сприяння фізичним або юридичним особам (ст. 212-23) та неправомірного втручання в діяльність державних органів, підприємств, установ та організацій є:

- 1) особи, уповноважені на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування;
- 2) особи, які прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування;
- 3) особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов’язані з виконанням функцій держави або органів місцевого самоврядування.

До Кодексу України про адміністративні правопорушення внесено також ряд змін, які регла-

ментують порядок розгляду справи про корупційне правопорушення, уповноважених на це суб’єктів, складання протоколу про вчинення корупційного адміністративного правопорушення та повідомлення про розгляд справи, встановлено строки виконання постанов суду про накладення адміністративного стягнення тощо.

Марина Василівна Димитрова
асистент кафедри організації судових та правоохоронних органів ОНЮА

СУТНІСТЬ ПРИНЦИПІВ АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ЇХ СПІВВІДНОШЕННЯ З ПРИНЦИПАМИ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТУРИ

Відповідно до Основних положень про роль адвокатів, прийнятих VIII Конгресом ООН у серпні 1990 року, адвокатам має бути надане право самостійно (без втручання держави) формувати самоврядні асоціації для представництва інтересів адвокатів, підтримання належних професійних стандартів та етичних норм тощо. Крім того, зазначені Основні положення також визначають, що виконавчі органи такої професійної асоціації обираються виключно членами асоціації та здійснюють свої функції без стороннього втручання. Усе це підводить нас до питання поняття адвокатського самоврядування та визначення основних принципів, відповідно до яких воно має бути побудоване.

Слід зазначити, що дуже важливу роль у діяльності та правильній організації адвокатури України відіграють належним чином сформульовані принципи такої діяльності та організації. Причому, такі принципи мають бути не лише сформульовані, але і законодавчо закріплені.

Особливої ваги набуває законодавче закріплення принципів адвокатського самоврядування. Як відомо, самоврядування – це право певної спільноти самостійно вирішувати внутрішні питання. Тому в майбутньому законі “Про адвокатуру” доцільним було б визначити саме основні засади, на яких має здійснюватися таке адвокатське самоврядування. А вже органи адвокатського самоврядування, побудовані та діючі відповідно до певних принципів, будуть спроможними прийняти законні та справедливі рішення демократичним шляхом.

Як відомо, у статті 4 діючого Закону України “Про адвокатуру” закріплені певні принципи адвокатської діяльності, а саме: принцип верховенства закону, незалежності, демократизму, гуманізму та конфіденційності. Це так звані загальні принципи діяльності адвокатури. Якщо ж звернутися до принципів адвокатського самоврядування (які на сьогоднішній день ще не отримали жодного законодавчого підтвердження), то